

Obszary Natura 2000 na terenie Rudniańskiego Parku Krajobrazowego – gatunki zwierząt

Karolina Wieczorek

Obszar Natura 2000 Rudno PLH 120058

Obszar Natura 2000 Rudno PLH 120058 – gatunki zwierząt

Przedmioty ochrony i inne cenne gatunki wg Standardowego Formularza Danych

Kod	Nazwa	Ocena populacji	Ocena stanu zachowania	Ocena izolacji	Ocena ogólna
1337	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	D	-	-	-
1096	Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	D	-	-	-
1166	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	D	-	-	-
1014	Poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	C	C	C	C

Gatunki proponowane do dodania w Standardowym Formularzu Danych

Kod	Nazwa	Ocena populacji	Ocena stanu zachowania	Ocena izolacji	Ocena ogólna
1059	Modraszek telejus <i>Maculinea teleius</i>	C	C	B	C
1061	Modraszek nausitous <i>Maculinea nausithous</i>	C	C	B	C
1060	Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	D	-	-	-

Poczwarówka zwężona
Vertigo angustior (fot. A. Lipińska)

Siedlisko poczwarówki zwężonej *Vertigo angustior* na stanowisku Brodła 1

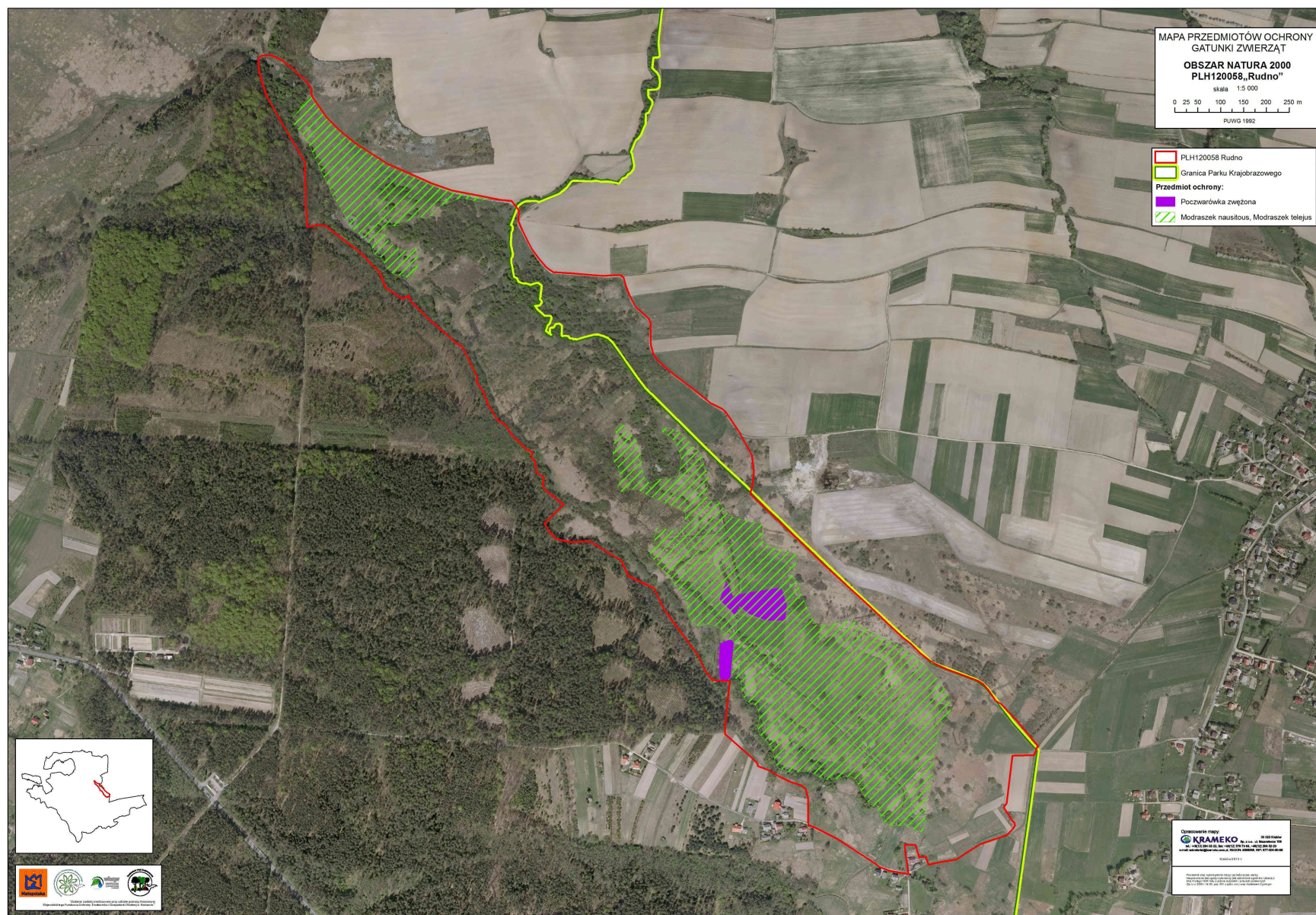

Modraszek telejus *Maculinea telejus*
(fot. J. Kajzer-Bonk)

Modraszek nausitous *Maculinea nausithous* (fot. J. Kajzer-Bonk)

Ocena stanu zachowania gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Rudno

Gatunek	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony	Ogólna ocena
Poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	Populacja	Zagęszczenie	FV	FV
	Siedlisko	Powierzchnia potencjalnego siedliska	FV	
		Stopień zarośnięcia	FV	
		Stopień wilgotności	FV	
		Fragmentacja siedliska	FV	
	Perspektywy zachowania	-	FV	
Modraszek telejus <i>Maculinea teleius</i> , modraszek nausitous <i>Maculinea nausithous</i>	Populacja	Liczba obserwowanych osobników	U2	U2
		Indeks liczebności	U2	
		Izolacja	FV	
	Siedlisko	Powierzchnia	FV	
		Dostępność roślin żywicielskich	FV/U1	
		Dostępność mrówek gospodarzy	U1/FV	
		Zarastanie ekspansywnymi bylinami	U1	
		Zarastanie przez drzewa/ krzewy	FV/U1	
	Perspektywy zachowania	-	U1	

Obszar Natura 2000 Rudno – zagrożenia dla poczwarówki zwężonej

Zagrożenie		Opis zagrożenia
Istniejące	Potencjalne	
	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych	Teren jest pokryty siecią rowów melioracyjnych, do których z terenów rolniczych lub osad ludzkich mogą dostać się zanieczyszczenia – pogorszenie warunków siedliskowych.
	Zanieczyszczenie gleby i odpady stałe.	W sąsiedztwie stanowiska położone są łąki użytkowane ekstensywnie oraz ugorowane. Możliwe jest, że na łąkach użytkowanych zostanie zastosowane nawożenie – pogorszenie warunków siedliskowych.
	Inne spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych.	Teren jest pokryty siecią rowów melioracyjnych, które w ramach lokalnej gospodarki rolnej mogą podlegać pogłębianiu lub regulacji – osuszenie stanowiska.
Zaniechanie/ brak koszenia	Zaniechanie/ brak koszenia	Sukcesja roślin (trzcina, nawłocie, drzewa), prowadzi do zacienienia i zmiany warunków siedliskowych.

Obszar Natura 2000 Rudno – zagrożenia dla modraszka telejusa i modraszka nausitousa

Zagrożenie		Opis zagrożenia
Istniejące	Potencjalne	
	Zmiana sposobu uprawy	Eliminacja rośliny żywicielskiej krwiściągą lekarskiego <i>Sanguisorba officinalis</i> i mrówek gospodarzy z rodzaju <i>Myrmica</i> .
	Intensywne koszenie lub intensyfikacja	Uniemożliwienie składania jaj (brak kwitnącej rośliny żywicielskiej krwiściągą lekarskiego), usuwanie kwitnących roślin z już złożonymi jajami/młodymi larwami modraszków w kwiatostanach, niszczenie gniazd mrówek gospodarzy.
Nieintensywne koszenie		Koszenie w nieodpowiednim terminie uniemożliwia składanie jaj (brak kwitnącej rośliny żywicielskiej krwiściągą lekarskiego) oraz powoduje usuwanie kwitnących roślin z już złożonymi jajami/młodymi larwami modraszków w kwiatostanach.
Zaniechanie / brak koszenia		Brak koszenia powoduje sukcesję roślin (trzcina, nawłocie, pokrzywa, drzewa), prowadząc do zacienienia, zmiany warunków siedliskowych i wycofywania wielu gatunków, w tym krwiściągą lekarskiego i mrówek gospodarzy.
	Intensywny wypas bydła	Zadeptanie siedliska, zniszczenie rośliny żywicielskiej – krwiściągą lekarskiego i mrówek gospodarzy.
Nierodzone gatunki zaborcze		W obszarze wykazano inwazyjne gatunki nawłoci. W sytuacji braku użytkowania ich rozprzestrzenienie i zdominowanie siedliska w ciągu kilku-kilkunastu lat jest realne głównie w bardziej suchym płacie Rudno_B.
Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)		Brak ekstensywnego użytkowania skutkuje sukcesją trzciny, pokrzywy, jeżyny, siewek drzew. W płacie Rudno_A przez cały sezon letni występują zastoiska wody sprzyjające sukcesji trzciny.

Obszar Natura 2000 Rudno – działania ochronne dla poczwarówki zwężonej

Nazwa	Zakres prac
<i>Działania związane z ochroną czynną</i>	
1. Usunięcie drzew i krzewów	Wycinkę drzew i krzewów należy wykonać na części stanowiska Brodła 2 między 15.10. a 01.03. Powstałą biomasę wywieźć poza stanowisko.
<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>	
2. Utrzymanie siedliska poczwarówki zwężonej (o)	Kontynuacja obecnego sposobu użytkowania gruntu (niezalesianie) na stanowisku Brodła 1.
3. Utrzymanie pożądanego charakteru siedliska (o)	Odstąpienie od zalesiania, zabudowy, zaorywania, nawożenia, prowadzenia plantacji wikliny na stanowisku Brodła 2.
4. Kontynuacja lub przywrócenie ekstensywnego użytkowania gruntu (f)	Na stanowisku Brodła 2 – koszenie z wywiezieniem biomasy co najmniej raz na 3 lata, ale nie częściej niż 1 raz w roku. Na stanowisku należy pozostawiać nieskosizone kępy turzyc. Koszenie przeprowadzić w terminie od dnia 15 września do dnia 30 października; zabieg koszenia prowadzi ręcznie od środka na zewnątrz powierzchni, corocznie kosić ok. 20% powierzchni działki lub wydzielienia, przy czym każdego roku powinno to dotyczyć innej powierzchni; kosić na wysokość nie mniejszą niż 15 cm. Ewentualnie prowadzić użytkowanie zgodnie z wymogami pakietu rolnośrodowiskowego, ukierunkowanego na ochronę siedliska 6410.
<i>Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych</i>	
5. Ocena stanu zachowania przedmiotu ochrony	Zgodnie z metodyką GIOŚ.
6. Kontrola wpływu rowów melioracyjnych	Badanie stopnia wilgotności podłoża, ocena wpływu ewentualnych zmian wilgotności na stan siedliska.

Obszar Natura 2000 Rudno – działania ochronne dla modraszka telejusa i modraszka nausitousa

Nazwa	Zakres prac
<i>Działanie związane z ochroną czynną</i>	
1. Usunięcie drzew i krzewów	Zabieg usunięcia drzew i krzewów w wieku do 20 lat (występujących pojedynczo) należy wykonać między 15.10. a 01.03. Należy pozostawić około 15-20% w stosunku do obecnie zajmowanej powierzchni w kępach/pasach, zwłaszcza wzdłuż rowów melioracyjnych i zagłębień terenu wypełnionych okresowo wodą. Wyciętą biomasę należy usunąć z powierzchni siedliska.
2. Usunięcie inwazyjnej nawłoci i trzciny	Zabieg eliminacji zwartych płatów nawłoci i trzciny należy wykonać dwukrotnie w ciągu sezonu, ściętą biomasę usunąć z siedliska. Dopuszcza się koszenie mechaniczne (kosą spalinową lub lekkimi pojazdami nie powodującymi niszczenia powierzchniowej warstwy gleby).
<i>Działanie związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>	
3. Kontynuacja lub przywrócenie ekstensywnego użytkowania kośnego w celu utrzymania dobrego stanu siedliska gatunku lub jego poprawy (f)	Ekstensywne użytkowanie kośne lub kośno-pastwiskowe bez nawożenia lub użytkowanie kośne zgodne z pakietem rolno środowiskowym (wariant dla łąk trzęślicowych). Jeden pokos raz na rok/2 lata od 15 września do 30 października, metodami nieinwazyjnymi dla wierzchniej pokrywy glebowej, na wysokości 5-15 cm. Koszenie powinno odbywać się mozaikowo i rotacyjnie, w danym roku powierzchnia koszona nie powinna przekraczać 50% siedliska. Pozyskaną biomasę należy uprzątnąć bądź ułożyć w stogi/ pryzmy do 2 tygodni po skoszeniu. Kosić od środka do zewnątrz płatu. Pozostawić liniowe fragmenty wzdłuż rowów, w celu zachowania wysokiej roślinności odpowiedniej dla <i>Myrmica rubra</i> .
4. Utrzymanie pożądanego charakteru siedliska (o)	Odstąpienie od zalesiania, zabudowy, zaorywania, nawożenia, prowadzenia plantacji wikliny.
<i>Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych</i>	
5. Ocena reakcji siedlisk i gatunków na wprowadzone zabiegi 2, 3	Ocenić skuteczność eliminacji gatunków inwazyjnych. Zabieg udany w sytuacji maksymalnie 10% pokrycia nawłocią i trzcina powierzchnii objętej koszeniem. W takim przypadku należy rozpocząć ekstensywne użytkowanie zgodnie z pkt 3.

Obszar Natura 2000 Rudniańskie Modraszki-Kajasówka PLH 120077

Obszar Natura 2000 Rudniańskie Modraszki-Kajasówka PLH 120077

Przedmioty ochrony i inne cenne gatunki wg Standardowego Formularza Danych

Kod	Nazwa	Ocena populacji	Ocena stanu zachowania	Ocena izolacji	Ocena ogólna
1059	Modraszek telejus <i>Maculinea telejus</i>	C	B	C	C
1061	Modraszek nausitous <i>Maculinea nausithous</i>	C	B	C	C
4038	Czerwończyk fioletek <i>Lycaena helle</i>	D	-	-	-

Gatunki proponowane do dodania w Standardowym Formularzu Danych

Kod	Nazwa	Ocena populacji	Ocena stanu zachowania	Ocena izolacji	Ocena ogólna
1060	Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	D	-	-	-

Modraszek telejus *Maculinea teleius*

Modraszek nausitous
Maculinea nausithous
(fot. M. Sielezniew)

Dobrze zachowany fragment siedliska z licznym krwiściągiem lekarskim *Sanquisorba officinallis*.

Ocena stanu zachowania gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Rudniańskie Modraszki-Kajasówka

Gatunek	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony	Ogólna ocena
Modraszek telejus <i>Maculinea teleius</i>	Populacja	Liczba obserwowanych osobników	U2	U2
		Indeks liczebności	U2	
		Izolacja	FV	
	Siedlisko	Powierzchnia	FV/U2	
		Dostępność roślin żywicielskich	U1/FV	
		Dostępność mrówek gospodarzy	FV	
		Zarastanie ekspansywnymi bylinami	U1	
		Zarastanie przez drzewa/ krzewy	U1/FV	
	Perspektywy zachowania	-	U1	
Modraszek nausitous <i>Maculinea nausithous</i>	Populacja	Liczba obserwowanych osobników	U1	U2
		Indeks liczebności	U2/U1	
		Izolacja	FV	
	Siedlisko	Powierzchnia	FV/U2	
		Dostępność roślin żywicielskich	U1/FV	
		Dostępność mrówek gospodarzy	FV	
		Zarastanie ekspansywnymi bylinami	U1	
		Zarastanie przez drzewa/ krzewy	U1/FV	
	Perspektywy zachowania	-	U1	

Obszar Natura 2000 Rudniańskie Modraszki-Kajasówka – zagrożenia dla modraszka telejusa i modraszka nausitousa

Zagrożenie		Opis zagrożenia
Istniejące	Potencjalne	
	Zmiana sposobu uprawy	Eliminacja rośliny żywicielskiej krwiściągą lekarskiego <i>Sanguisorba officinalis</i> i mrówek gospodarzy z rodzaju <i>Myrmica</i> .
	Intensywne koszenie lub intensyfikacja	Uniemożliwienie składania jaj (brak kwitnącej rośliny żywicielskiej krwiściągą lekarskiego), usuwanie kwitnących roślin z już złożonymi jajami/młodymi larwami modraszków w kwiatostanach, niszczenie gniazd mrówek gospodarzy.
Nieintensywne koszenie		Koszenie w nieodpowiednim terminie uniemożliwia składanie jaj (brak kwitnącej rośliny żywicielskiej – krwiściągą lekarskiego) oraz powoduje usuwanie kwitnących roślin z już złożonymi jajami/młodymi larwami modraszków w kwiatostanach.
Zaniechanie koszenia/ brak koszenia		Brak koszenia powoduje sukcesję roślin (trzcina, nawłocie, pokrzywa, drzewa), prowadząc do zacienienia, zmiany warunków siedliskowych i wycofania wielu gatunków, w tym krwiściągą lekarskiego i mrówek gospodarzy.
	Intensywny wypas bydła	Zadeptanie siedliska, zniszczenie rośliny żywicielskiej – krwiściągą lekarskiego i mrówek gospodarzy.
	Zalesianie terenów otwartych	Zmniejszenie powierzchni siedliska gatunku.
Pojazdy zmotoryzowane		Rozjeżdżanie i niszczenie siedliska.

Obszar Natura 2000 Rudniańskie Modraszki-Kajasówka – zagrożenia dla modraszka telejusa i modraszka nausitousa cd.

Zagrożenie		Opis zagrożenia
Istniejące	Potencjalne	
Nierodzone gatunki zaborcze		W obszarze wykazano inwazyjne gatunki nawłoci: nawłóć kanadyjską oraz późną. W zwartych łąkach obecna na wielu ugorach w Obszarze. Przy braku użytkowania ich rozprzestrzenienie i zdominowanie siedliska w ciągu kilku-kilkunastu lat jest realne we wszystkich płatach siedlisk.
Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie		Na jednym ze stanowisk stwierdzono obecność rowów odprowadzających wodę – odwodnienie terenu może mieć niekorzystny wpływ na zagęszczenie krwiściąg lekarskiego.
Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)		Brak ekstensywnego użytkowania skutkuje sukcesją trzciny, pokrzywy, jeżyny, siewek drzew.

Obszar Natura 2000 Rudniańskie Modraszki-Kajasówka – działania ochronne dla modraszka telejusa i modraszka nausitousa

Nazwa	Zakres prac
<i>Działanie związane z ochroną czynną</i>	
1. Usunięcie drzew i krzewów	Zabieg usunięcia drzew i krzewów w wieku do 20 lat (występujących pojedynczo) należy wykonać między 15.10. a 01.03. Należy pozostawić około 15-20% w stosunku do obecnie zajmowanej powierzchni w kępach/pasach, zwłaszcza wzdłuż rowów melioracyjnych i zagłębień terenu wypełnionych okresowo wodą. Wyciętą biomasę należy usunąć z powierzchni siedliska.
2. Usunięcie inwazyjnej nawłoci i trzciny	Zabieg eliminacji zwartych płatów nawłoci i trzciny należy wykonać dwukrotnie w ciągu sezonu (w maju i na przełomie sierpnia/września), ściętą biomasę usunąć z siedliska. Dopuszcza się koszenie mechaniczne (kosą spalinową lub lekkimi pojazdami nie powodującymi niszczenia powierzchniowej warstwy gleby).
3. Likwidacja rowów melioracyjnych	Zasypanie istniejących rowów.

Obszar Natura 2000 Rudniańskie Modraszki – działania ochronne dla modraszka telejusa i modraszka nausitousa – cd.

Nazwa	Zakres prac
<i>Działanie związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>	
4. Kontynuacja lub przywrócenie ekstensywnego użytkowania kośnego w celu utrzymania dobrego stanu siedliska gatunku lub jego poprawy (f)	Ekstensywne użytkowanie kośne lub kośno-pastwiskowe bez nawożenia lub użytkowanie kośne zgodne z pakietem rolno środowiskowym (wariant dla łąk trzęślicowych). Jeden pokos raz na rok/2 lata od 15 września do 30 października, metodami nieinwazyjnymi dla wierzchniej pokrywy glebowej, na wysokości 5-15 cm. Koszenie powinno odbywać się mozaikowo i rotacyjnie, w danym roku powierzchnia koszona nie powinna przekraczać 50% siedliska. Pozyskaną biomasę należy uprzątnąć bądź ułożyć w stogi/ przyzmy do 2 tygodni po skoszeniu. Koszenie należy zaplanować od środka do zewnątrz płatu, by umożliwić ucieczkę zwierzętom. Pozostawić liniowe fragmenty wzdłuż rowów, w celu zachowania wysokiej roślinności odpowiedniej dla <i>Myrmica rubra</i> . Dla małych powierzchni (do 0,5 ha) dopuszczalne jest koszenie całej łąki.
5. Utrzymanie pożądanego charakteru siedliska (o)	Odstąpienie od zalesiania, zabudowy, zaorywania oraz nawożenia.
<i>Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych</i>	
6. Kontrole egzekwowania zakazu niszczenia siedlisk pojazdami zmotoryzowanymi	Wyrwkowe kontrole w obszarze.
7. Ocena reakcji siedlisk i gatunków na wprowadzone zabiegi 2, 4	Ocenić skuteczność eliminacji gatunków inwazyjnych. Zabieg udany w sytuacji maksymalnie 10% pokrycia nawłocią i trzciną powierzchni objętej koszeniem. W takim przypadku należy rozpocząć ekstensywne użytkowanie zgodnie z pkt 4.

Dziękuję za uwagę